

Evropska
komisija

ŠTA JE MAKRO-REGIONALNA STRATEGIJA EU?

Makro-regionalna strategija Evropske unije (EU) je politički okvir koji omogućava državama iz istog regiona da zajedno rešavaju probleme i pronalaze rešenja ili da bolje iskoriste zajednički potencijal (npr. zagađenje, plovnost, konkurencija na svetskom nivou itd.). Na taj način imaju koristi od pojačane saradnje, sa ciljem da njihove politike budu efikasnije nego da su pojedinačno pristupale problemima. Fondovi EU, uključujući evropske strukturne i investicione fondove, mogu da podržavaju makro-regionalna strategiju.

Da bi povećali šanse za uspeh makro-regionalnih strategija, partneri učesnici (države članice, regioni, opštine, nevladine organizacije itd.) moraju zasnovati svoje poduhvate na nekoliko ključnih principa: relevantno partnerstvo i adekvatan mehanizam saradnje, dobra koordinacija sprovođenja akcija po pitanju relevantnih politika i njihovih izvora finansiranja i saradnja na visokom nivou unutar i između zemalja i sektora u makro-regionu.

KO INICIRA STRATEGIJU?

Zemlje članice EU (u nekim slučajevima i zemlje van EU) koje su smeštene u istom geografskom području pokreću i zahtevaju makro-regionalne strategije EU preko Evropskog saveta. Nakon podnošenja zahteva Evropskom savetu, Evropska komisija izrađuje i usvaja strategije.

Stoga su strategije u potpunosti međuvladine inicijative i njihova primena se u velikoj meri oslanja na posvećenost i dobru volju zemalja učesnica. Proces je podjednako važan kao i rezultat: mora biti inkluzivan i imati uzlazni tok u hijerarhijskom sistemu kako bi se osiguralo vlasništvo.

KOJE SU KLJUČNE KARAKTERISTIKE?

Strategije ne dolaze sa novim fondovima EU, zakonodavstvom ili formalnim strukturama: one se oslanjaju na koordinaciji i sinergiji. To znači optimalno korišćenje svih postojećih finansijskih izvora (EU, nacionalni, regionalni, privatni itd.), bolje implementaciju postojećeg zakonodavstva i bolje korišćenje postojećih institucija na svim nivoima.

Makro-regionalne strategije EU se bave izazovima i mogućnostima specifičnim za određene geografske oblasti koje su previše lokalne da bi bile od direktnog značaja za celu EU, a opet previše rasprostranjene da bi se njima efikasno bavilo na nacionalnom nivou. Drugim rečima, one deluju kao most između EU i lokalne politike.

Ciljevi strategija su strateški, dugoročni i zajednički usaglašeni među zemljama učesnicama. Oni variraju u zavisnosti od potreba određenog makro-regiona, a važnost treba dati strateškim pitanjima koja donose dodatnu vrednost horizontalnim politikama EU.

Svaka strategija obuhvata širok spektar subjekata na različitim nivoima (međunarodni, nacionalni, regionalni, lokalni), sektorima (javni, privatni, civilno društvo) i iz različitih oblasti ekspertize, obezbeđujući na taj način platformu za dosledno upravljanje na nivou više država, sektora i nivoa.

Do danas su usvojene četiri makro-regionalne strategije EU; svaku prati kontinuirani akcioni plan koji se redovno ažurira u svetlu novih potreba i konteksta koji se menja:

- Strategija EU za region Baltičkog mora (2009);
- Strategija EU za Dunavski region (2010);
- Strategija EU za Jadransko-jonski region (2014); i
- Strategija EU za Alpski region (2015).

One obuhvataju 19 država članica EU i 8 država koje nisu članice EU, predstavljajući preko 340 miliona ljudi¹:

- **19 DRŽAVA ČLANICA EU:** Austrija, Bugarska, Češka Republika, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Grčka, Hrvatska, Italija, Letonija, Litvanija, Mađarska, Nemačka, Poljska, Rumunija, Slovačka Republika, Slovenija i Švedska;
- **8 DRŽAVA KOJE NISU ČLANICE EU:** Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Lihtenštajn, Moldavija, , Srbija, Ukrajina i Švajcarska.

Neke zemlje EU, kao što su Nemačka i Slovenija, uključene su u tri strategije, dok su Hrvatska, Italija i Austrija uključene u dve. Tri zemlje koje nisu članice EU – Bosna i Hercegovina, Crna Gora i Srbija – deo su dve makro-regionalne strategije EU.

KLJUČNI SUBJEKTI U STRATEGIJI

Svaka makro-regionalna strategija, koja uključuje širok spektar različitih subjekata, ima neznatno različite načine upravljanja, pošto se uzimaju u obzir specifičnosti regiona. Ipak, moguće je definisati zajednički ključni izvršioци.

Nivo EU

Evropska komisija ima vodeću ulogu u strateškom koordinisanju ključnih faza izrade strategije. Pored toga, grupa na visokom nivou makro-regionalnih strategija EU sa predstavnicima iz svih 28 zemalja članica EU i zemalja koje nisu članice EU koje su uključene u strategije, sastaje se da razmotri opšti pristup za sve makro-regionalne strategije EU.

Nacionalni/regionalni nivo

U svakoj od zemalja učesnica, nacionalni koordinatori su odgovorni za opštu koordinaciju i podršku implementaciji strategije u svojoj zemlji.

Nivo tematske oblasti

Koordinatori za tematske oblasti (koordinatori politika/prioritetnih oblasti, horizontalne akcije, stubovi ili akcije) koji predstavljaju makro-regionalni interes upravljaju tematskim poljima. Njih podržavaju kolege na istim položajima iz odgovarajućeg regiona, a organizovani su u upravljačke grupe. Njihova glavna uloga je promovisanje stvaranja zajedničkih projekata koji će doprineti ostvarenju ciljeva strategije. Pored toga, na osnovu rezultata i uspeha takvih projekata, njihova uloga je da utiču na sadržaj i implementaciju politika u dotičnim zemljama i regionima, kako bi se dugoročno poboljšalo globalno pozicioniranje makro-regiona.

SARADNJA IZMEĐU STRATEGIJA

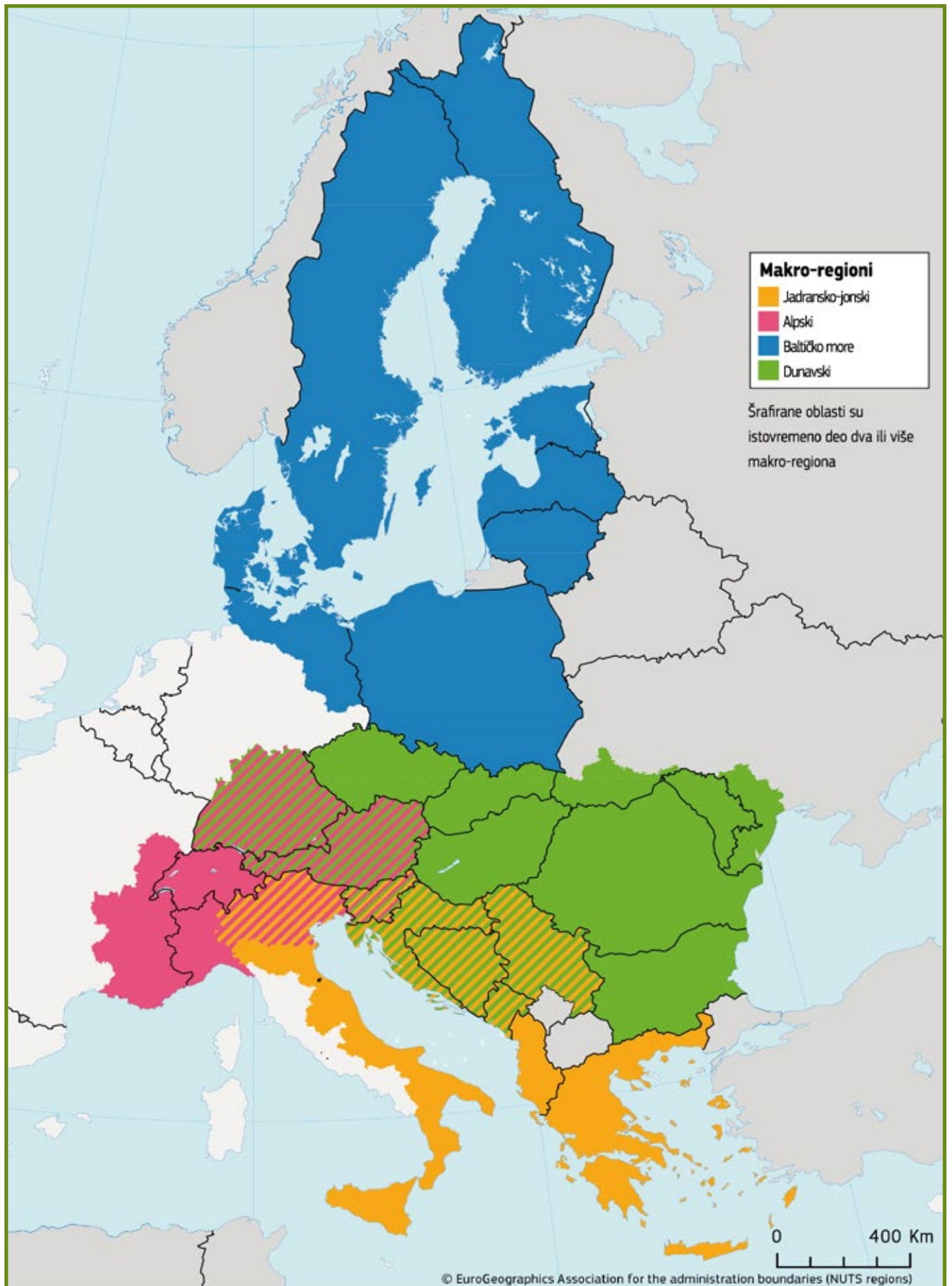
Saradnja i koordinacija između različitih makro-regionalnih strategija je od ključnog značaja sa ciljem maksimalnog ostvarivanja međusobnih zajedničkih koristi i uticaja. Ovo je još važnije tamo gde postoji geografsko preklapanje između strategija. Saradnja između različitih strategija može imati različite oblike (npr. implementacija zajedničkih projekata, razmena najboljih praksi i iskustava itd.).

Primeri uključuju:

- Organizacija Nedelje makro-regionalnih strategija u Sloveniji (Portorož) u septembru 2017. godine, radi razmene i poboljšanja komunikacijskih aktivnosti;
- Projekat DanuBalt, koji ima za cilj da se bavi inovacijama u oblasti zdravstva i različitim istraživanjima u regionima Dunava i Baltičkog mora, a sprovele su ga zainteresovane strane dva makro-regiona.
- Seminar, koji su zajedno organizovali Veće za regionalnu saradnju i Program Ujedinjenih nacija za životnu sredinu u Sarajevu u aprilu 2016. godine, omogućio je ključnim zvaničnicima iz Strategije EU za Jadransko-jonski region (EUSAIR) i iz Strategije EU za Dunavski region (EUSDR) da uporede prioritete po pitanju ekoloških izazova na Zapadnom Balkanu;
- Zbog značajnog geografskog preklapanja između EUSDR i EUSAIR (Slovenija, Hrvatska, Srbija, Crna Gora i Bosna i Hercegovina), održani su zajednički sastanci za tematske oblasti od zajedničkog interesa, kao što su prevoz, energija i životna sredina. Slični sastanci održani su između ključnih subjekata EUSDR i EUSALP, na primer, u oblasti energetike.

Na kraju, dodata vrednost makro-regionalnih strategija je okarakterisana svojim međusektorskim pristupom, transnacionalnom dimenzijom (uključujući i učešće zemalja koje nisu članice EU) i doprinosom boljem upravljanju na više nivoa. Ali ovo je ambiciozan koncept kome je potrebno vreme da se konsoliduje i da dovede do rezultata.

1) Izvor: Eurostat, Svetska banka, NSI Ukrajina

DODATNE INFORMACIJE:

Makro-regionalne strategije EU

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/cooperation/macro-regional-strategies/

**Strategija EU
za region
Baltičkog mora:**
www.balticsea-region.eu/

**Strategija EU za
Jadransko-jonski region:**
www.adriatic-ionian.eu/

**Strategija EU za
Dunavski region:**
www.danube-region.eu/

**Strategija za
Alpski region:**
www.alpine-region.eu/

@RegioInterreg, @EU_Regional

Kancelarija za publikacije

Pitanja o Evropskoj uniji?
Europe Direct vam može pomoći:
00 800 6 7 8 9 10 11,
<http://europedirect.europa.eu>

Interaktivna verzija ove
publikacije, koja sadrži linkove ka onlajn
sadržaju, dostupna je u
PDF i HTML formatu:
[http://ec.europa.eu/regional_policy/en/
information/publications/](http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/)

© Evropska unija, 2017.

Naslovna fotografija: © Creative Commons – Pixabay
Ponovna upotreba je dozvoljena uz navođenje izvora.

Politika Evropske komisije o ponovnom korišćenju dokumenata regulisana je Odlukom 2011/833/EU
(OJ L 330, 14.12.2011, str. 39).

Za svaku upotrebu ili reprodukciju fotografija ili drugog materijala koji nije pod autorskim pravima EU,
potrebno je tražiti dozvolu direktno od vlasnika autorskih prava.

PDF ISBN 978-92-79-76612-1 doi:10.2776/598793 KN-07-17-103-SR-N